

Region Skånes Bredbandstöd Riktlinjer för sökande kommuner

2023-08-28

Innehållsförteckning

| | | |
|------|---|----|
| 1 | Bakgrund och syfte med Region Skånes bredbandsstöd | 3 |
| 2 | Mål..... | 3 |
| 3 | ”Vita fläckar” i Skåne | 3 |
| 4 | Region Skånes bredbandsstöd | 4 |
| 4.1 | ”Vita fläckar” på Skånes landsbygd samt tätorter..... | 4 |
| 5 | Övergripande regelverk..... | 5 |
| 5.1 | Maximalt stöd per projekt..... | 5 |
| 5.2 | Stödberättigade byggnader..... | 5 |
| 5.3 | Utvärderingskriterier | 5 |
| 5.4 | Dubbel stödfinansiering | 6 |
| 5.5 | Avlämningspunkter s.k. Homes Passed | 6 |
| 6 | Övriga krav i utförandefasen | 7 |
| 6.1 | Öppna nät..... | 7 |
| 6.2 | Överkapacitet | 8 |
| 6.3 | Grossistprissättning på den nya fiberstrukturen..... | 8 |
| 6.4 | Andra offentliga stöd..... | 8 |
| 6.5 | ”Clawback”, återbetalningsmekanism | 8 |
| 6.6 | Upphandling av tillhandahållande med öppna och icke | 8 |
| | diskriminerande villkor..... | 8 |
| 6.7 | Förläggningssmetodik | 9 |
| 6.8 | Mallar | 9 |
| 6.9 | Dokumentation och registrering av fiberstrukturen..... | 10 |
| 6.10 | Stödberättigade kostnader..... | 10 |
| 6.11 | Krav på slutredovisning | 10 |
| 7 | Ansökningsprocess och transparens | 10 |

1 Bakgrund och syfte med Region Skånes bredbandsstöd

Region Skånes ambition avseende tillgång till säker uppkoppling med hög överföringskapacitet ligger i linje de nationella målen. Dessa stipulerar, förenklat, att i princip alla hushåll och företag ska ha möjlighet att koppla upp sig mot ett gigabitkapabelt nätverk vid varje givet tillfälle. Det finns idag ett begränsat antal överföringstekniker som möter dessa krav, varav fiber är den mest utbredda dito. För att eftersträva det nationella bredbandsmålet för år 2025 beslutade Region Skåne att tillföra budget ett regionalt bredbandsstöd och avsatte för året 2022 25 Msek och för 2023 35 Msek. Syftet med stödet är att bidra till möjligheterna att erbjuda en höghastighetsanslutning till de byggnader som idag inte nås av varken de kommersiella utbyggnadsplanerna eller de statliga stöd som tilldelats/tilldelas av Post- och Telestyrelsen (PTS) för bredbandsutbyggnad.

2 Mål

Målen i den gällande regionala bredbandsstrategin är i överensstämmelse med den aktuella nationella bredbandsstrategin. Följande mål för den fasta bredbandsuppkopplingen gäller regionalt för år 2025:

- 98 procent av Region Skånes hushåll och företag ska ha tillgång till eller vara i absolut närhet till robust bredband med en hastighet på minst 1000 Mbit/s symmetriskt
- 99,9 procent av Region Skånes hushåll och företag ska ha tillgång till eller vara i absolut närhet till robust bredband med en hastighet på minst 100 Mbit/s symmetriskt
- 100 procent av Region Skånes hushåll och företag ska ha tillgång till eller vara i absolut närhet till robust bredband med en hastighet på minst 30 Mbit/s symmetriskt

3 "Vita fläckar" i Skåne

Yttäckningen av gigabitkapabelt bredbandsnät i Skåne är i stort god. Stora åtaganden från såväl marknadens aktörer och stadsnäten som fiberföreningar samt tidigare stödinsatser via (främst) Landsbyggsprogrammet har medfört att en stor majoritet av Skånes hushåll och företag på såväl landsbygd som i tätort idag har tillgång till adekvat bredbandsinfrastruktur. Emellertid återstår så kallade vita fläckar på olika platser i länet samt enskilda hus som av olika skäl inte erhållit ett erbjudande om uppkoppling trots en relativ närhet till bredbandsnät. Återstående utbyggnad inkluderar byggnader innehållande hushåll, fritidsboende samt verksamheter och företag.

4 Region Skånes bredbandsstöd

Stödet riktas till utbyggnad av stamnät såväl som kundanslutningar i all terräng på landsbygd och i tätort som inte bedöms nås av kommersiell utbyggnad eller tilldelning av PTS statliga stödmedel. Region Skånes bredbandsstöd är utformat så att regionen motfinansierar, krona för krona, den summa som kommunen själv väljer att bistå bredbandsutbyggnaden med upp till gränsvärdet per stödansökan (se nedan). Därutöver må kommunen tillföra ytterligare medel om behov föreligger. Kommunen gör i förekommande fall en konkurrensutsättning (upphandling) som ska leda till att en marknadsaktör (inkl. stadsnät eller fiberförening) etablerar och tillhandahåller de nya fibersträckorna. Tillhandahålla betyder i detta sammanhang att bygga, äga samt sköta drift och underhåll på de nya stamnätssträckorna och/eller accessnäten. Kommunen ska även svara för uppföljning av avtalets villkor gentemot upphandlad bredbandsoperatör. Avtalet ska ha en avtalstid om minst sju år. Vid bristande uppfyllelse av villkoren kan kommunen via avtalet vidta åtgärder för att komma till rätta med bristerna. Genom kommunens undertecknande av sin ansökan om Region Skånes bredbandsstöd för att etablera och tillhandahålla bredbandsnät, förbinder sig kommunen dels att följa de villkor som gäller för stödet och som redovisas översiktligt i styckena 5 och 6 nedan, dels att på Region Skånes begäran kräva återbetalning av utbetalade stödmedel från Bredbandsoperatören. En sådan begäran från Region Skåne kan i sin tur initieras och baseras på beslut från EU-kommissionen eller Europeiska domstolen. EU-kommissionens riktlinjer för statligt stöd för utbyggnad av bredband (2013/C25/01) samt EU-kommissionens generella gruppundantag för statligt stöd (Förordning (EU) nr 651/2014) är de regelverk som ligger till grund för såväl Region Skånes som de kommunala offentliga insatserna. Kvarvarande områden med bristande bredbandstäckning, antingen enskilt eller flera tillsammans, kan få stöd från Region Skåne och kommunen tillsammans, med liknande villkor som gäller för stödet till stamledningar. Detta stöd ska dock endast användas om motsvarande stöd inte går att erhålla från PTS bredbandsstöd. Detta stödprogram kan inte kombineras med andra offentliga stöd.

4.1 "Vita fläckar" på Skånes landsbygd samt tätorter

Region Skånes bredbandsstöd kan användas för att nå områden utan adekvat bredbandsuppkoppling (>100 Mbit/s), vilket också är Region Skånes viktigaste prioritering. Byggnader i dessa områden återfinns primärt på landsbygd – men även i tätort – i kluster ("vita fläckar") alternativt enskilt. Det regionala bredbandsstödet kan nyttjas till att producera en anslutning till sådana områden eller byggnader med en kapacitet om minst 100 Mbit/s, uppgraderingsbart till 1000 Mbit/s. Den primära överföringstekniken för att uppnå detta utanför tätort är fiberinfrastruktur. Finns fiber redan framdraget till byggnad eller till avlämningspunkt invid byggnad kan stöd **ej** erhållas för den/dessa byggnader. Undantag råder om det kan styrkas att en anslutning **ej** kan beställas/köpas av befintlig nätägare. En grundförutsättning för att nå lönsamhet i den här typen av nyanläggningsprojekt är att hushållen själva bidrar med en väsentlig del av finansieringen. En anslutningsavgift om ca 20 000- 40 000 kr per fastighet ska därför tillämpas för byggnader som erhåller stöd. Om det är befogat med hänsyn till anslutningsavgifter för tidigare utbyggnad i närheten må avgiften för byggnader omfattade av stödet vara högre eller lägre.

5 Övergripande regelverk

5.1 Maximalt stöd per projekt

För att undvika att hela stödet går till en enskild geografi har ett maximalt tak om 7 Msek i beviljat stöd inom en kommuns gränser satts för stödet. Emellertid görs undantag om stödpotten inte fulltecknats per sista ansökningsdatum; 30 november 2023. Finns medel kvar i potten per detta datum behandlas ytterligare ansökningar enligt ordinarie procedur obeaktat tidigare anslagna medel.

5.2 Stödberättigade byggnader

- Byggnader som idag inte är, eller planeras bli, anslutna till ett 1000 Mbit/s-kapabelt bredbandsnät inom de närmaste tre (3) åren samt som inte har en avlämningspunkt dedikerad till byggnaden (så kallad Homes Passed, alternativt Fiber to the Premises) från vilken anslutning kan beställas. Vad avser fritidsboenden får varje upphandlande kommun välja om dessa ska inkluderas eller exkluderas i upphandlingen.
- Byggnader som av kommun eller nätbyggare bedöms vara felaktigt inrapporterade som anslutna/ha en avlämningspunkt i närheten kan sökas stöd för om de i övrigt uppfyller kriterierna, men må då kunna styrkas vara felaktigt klassad.

5.3 Utvärderingskriterier

Kvalitativ utvärdering tillämpas i urvalsprocessen och ansökningar behandlas samfällt efter att sista utlysningdag passerat. Då ansökningarna behandlas utifrån faktiska eller projekterade "justerade" förläggningkostnader – det sistnämnda på kommun och/eller upphandlad aktörs egen risk – per meter färdigt fibernät (baserat på projektets totalkostnad) behöver underlag enligt nedan framgå av upphandlingen. Således ska upphandlingen ska innehålla tydlig specifikation av följande punkter:

- Totalkostnad för projektet (stöd, kommunal medfinansiering respektive aktörs egeninvestering specificerat)
- Totalkostnad specificerad enligt
 - a) anläggningsarbeten
 - b) material
 - c) projektledning/administration
- Antal meter kanalisering i projekt
- Antal byggnader (HP/avlämningspunkter) i projekt

I upphandlingen förordas att följande mall används för att erhålla de nyckeltal som ansökan kommer utvärderas på:

| Kategori | Antal | Pris per m el. st |
|---------------------------|-------|-------------------|
| Totalt antal meter schakt | | |

| | | |
|---|--|--|
| Antal meter schakt i särskilt svår terräng | | |
| Tryckningar/borringar vid särskilt svåra förhållanden | | |
| Passage av särskilt stora hinder (järnväg/motorväg) | | |
| Övriga svårforcerade hinder | | |

Kan nyckeltal enligt mallen ej utläsas tydligt ur ansökan kan ansökan ej behandlas.

De underlag som ska vara Region Skåne tillhanda för att få ansökan behandlad är övergripande budget för projektet som helhet (enligt specifikation ovan) samt förteckning över i projekt ingående byggnader och karta över grovprojektering för utbyggnaden innehållande de för ansökan väsentliga elementen (kanalisationsväg, hämtningspunkt för nätet samt termineringspunkter för nätet).

Det finns inget hinder mot att inkomma med ansökan om stöd före det att villkorad upphandling är genomförd, dock måste ansökan vara komplett med alla ovan nämnda delar för att kunna behandlas. Således kan ansökan inkomma med en uppskattning av innehållet enligt ovan (genom exv. grovprojektering), men ansökan kommer då behandlas på dessa premisser med förbehåll för att kommun och/eller upphandlad part står med finansieringsansvar för eventuell kostnadsdifferens mellan uppskattat och de facto upphandlat utbyggnadsprojekt. Region Skåne förbehåller sig även rätten att begära mer detaljerade budget- och/eller andra underlag om behov bedöms uppstå. Därtill krävs en karta över (grov)projektering av området, innehållande beräknad kanalisationslängd samt de byggnader man avser nå i projektet. En rimlighetskontroll av projektets budget i förhållande till bland annat kanalisationslängd, potentiellt antal abonnenter och terrängmässiga förutsättningar utförs av Region Skåne.

Den tidigare rådande först-till-kvarnprincipen frångås således till förmån för en fullödigt kvalitativ bedömning, vilken baseras på i anbud offererat totalpris per meter färdigt nät, justerat för eventuella särskilt utmanade terrängmässiga omständigheter. Alltså totala projektbudgeten genom antalet kanalisationsmeter i projektet. Riktigheten i angivna uppgifter kontrolleras genom granskning av inkomna underlag i GIS-mjukvara. Justering för särskilda kostnadsdrivande geografiska förhållande tas, om sådana finns. Exempel på sådana kan vara att kanalisationen måste korsa större väg, järnväg, vattendrag eller liknande (se mall ovan).

5.4 Dubbel stödfinansiering

Skulle en eller flera byggnader erhålla bredbandsstöd från både Region Skåne och kommun samt statligt stöd via Post- och Telestyrelsen kommer stödet från PTS att prioriteras och det regionala stödet att bortfalla. Detta gäller emellertid endast de byggnader där stöd ur båda stödsystemen beviljats. Skulle detta ske räknas stödbehovet om i dialog mellan nätbyggande part och Region Skåne.

5.5 Avlämningspunkter s.k. Homes Passed

Stöd ges för avlämningspunkter till byggnader men såväl upphandlande som utförande part uppmanas att inkludera så många byggnader som möjligt i de områden stöd

ansöks för oavsett om de önskar ansluta sig till bredbandsnätet omgående eller först senare.

6 Övriga krav i utförandefasen

6.1 Öppna nät

Infrastruktur som byggs med hjälp av stöd enligt denna beskrivning måste vara öppen och tillgänglig för marknads tjänsteleverantörer till marknadsmässiga priser. Genom att ställa krav på att fiberstrukturen fram till den nya fiberpunkten är öppen vill vi poängtera att leverantörer skall hålla sig till väl standardiserade lösningar samt att den värdekedja som byggs upp möjliggör för slutkunderna att kunna välja mellan flera olika tjänsteleverantörer. Det är också viktigt att infrastrukturen kan användas till andra ändamål än vad syftet var vid anläggandet. Kraven på fiberstrukturen relaterar till kanalisations- och svartfibernivån eftersom det är dessa nivåer som kommer att upphandlas i första hand. I enlighet med det EU-rättsliga regelverket ska svartfiber och eventuell kapacitetstjänst vara öppen under minst 7 år enligt avtalet med utvald leverantör. När det gäller kanalisationsnivån får rätten till tillträde till kabelrör och stolpar inte tidsbegränsas. Detta nya krav innebär att minst tre rör skall läggas ner fram till den nya fiberanslutningspunkten i en multiduct-kanalisation eller tre separata kanalisationsrör. Öppna nät, som tillhandahålls på skäliga icke diskriminerande villkor bidrar till att tjänsteleverantörerna kan erbjuda såväl näringsliv, hushåll som offentlig sektor tillgång till ett brett utbud av prisvärda IT-tjänster. Stödet syftar inte till att i första hand skapa en mångfald av nätägare, utan snarare till ekonomiskt stabila nätägare och en mångfald av tjänsteleverantörer som erbjuder tjänster i näten till flera olika kundkategorier samt en mer robust nätstruktur. Terminologin kring olika roller inom området kan beskrivas på nedanstående vis.

Nätägare

Kan vara nätgrossister, teleoperatörer, fiberföreningar, kommuner, kommunala stadsnät, energibolag osv. Bygger oftast ett rent passivt nät på ovan nämnda kanalisationsnivå och svartfibernivå

Kommunikationsoperatör (KO)

Kommunikationsoperatören ansvarar för att tjänsteutbudet i nätet innehåller en mångfald av tjänster från olika tjänsteleverantörer. En KO är en tjänstemäklare på bredbandsnät. KO sätter i förekommande fall också upp aktiv elektronik och lyser upp svartfibern som byggts. KO sköter i förekommande fall driften av sitt aktiva nät och ibland också driften av det passiva nätet, och kan även stå för nätplanering. Det kan vara en befintlig nätoperatör men också en aktör som specialiserar sig på att vara just kommunikationsoperatör.

Tjänsteleverantör

Har relationen till slutkund. Kan vara befintliga operatörer, bredbandsleverantörer, TV-bolag eller företag som specialiserar sig på enskilda tjänster som IP-telefoni, spel, musikdistribution, videodistribution, affärssystem etc.

6.2 Överkapacitet

Eventuellt stamnät som blir byggt med hjälp av stödet, ska ha en viss överkapacitet så att det även kan användas till framtida behov. Överkapaciteten ska vara på 24 fiberpar, det vill säga 48 fiber och ett extra tomrör parallellt med stamnätet. Vid förläggning av sjökabel gäller inte detta krav generellt, utan kapaciteten får diskuteras från fall till fall.

6.3 Grossistprissättning på den nya fiberinfrastrukturen

EUs riktlinjer för prissättning bör beaktas, vilket betyder att grossistpriserna bör grunda sig på de genomsnittliga offentliggjorda (reglerade och oreglerade) grossistpriser som råder i andra jämförbara, mer konkurrensutsatta områden av landet. Priserna för tjänsterna skall alltid vara icke-diskriminerande. PTS reglering av den dominerande aktören på svenska marknaden avseende grossistpris ska användas som vägledande riktlinjer om oklarhet eller konflikt rörande prissättningen i Bredbandsnätet skulle uppkomma. Bredbandsoperatören ska i avtalet med kommunen förbinda sig att efterleva den praxis som PTS utvecklar under avtalstiden.

6.4 Andra offentliga stöd

Detta stöd får inte kombineras med andra offentliga stöd. Varken nätägaren eller kommunikationsoperatören får således motta offentligt stöd från andra stödgivare än Region Skåne och den aktuella kommunen i förhållande till byggnaderna inom det aktuella projektet.

6.5 "Clawback", återbetalningsmekanism

Offentliga stöd till en kommersiell marknad skall enligt EU-kommissionen ha en återbetalningsmekanism. I den avtalsmall som Region Skåne tillhandahåller finns det därför regler om skyldighet för stödmottagaren att återbetala hela eller del av erhållet stöd om stödmottagarens vinst från Bredbandsnätet är högre än den genomsnittliga lönsamhetsgraden i industrin under samma period. Krav på återbetalning kan dock endast ställas om stödmottagaren (och andra bolag i samma koncern) har erhållit minst 10 000 000 kronor ackumulerat i stöd. När Bredbandsnäten har varit i drift i fem år ska kommunen i sådana fall kontrollera om stödmottagarens vinst under femårsperioden har överstigit den genomsnittliga lönsamhetsgraden i branschen. Därefter skall kontrollen göras årligen. Denna del beskrivs också i den avtalsmall som Region Skåne tillhandahåller. Skulle kommunens kontroll visa att stödmottagarens lönsamhet från nättjänsterna har överstigit den genomsnittliga lönsamhetsgraden i branschen, ska kommunen ha rätt att återkräva belopp som motsvarar den "övertinst" som stödmottagaren har gjort. Återbetalda stödbelopp ska fördelas mellan kommunen och Region Skåne med hälften vardera.

6.6 Upphandling av tillhandahållande med öppna och icke diskriminerande villkor

Kommunernas tilldelning av kontrakt ska ske efter konkurrensutsättning i enlighet med gällande lagstiftning av ett tillhandahållande av bredbandsinfrastruktur till definierade

områden enligt avsnitt ovan. Detta innebär att kommunen ska be marknadens aktörer bygga, äga och sköta driften av den upphandlade sträckan. Endast undantagsvis, när marknaden inte visat något intresse att lämna anbud på en sådan upphandling, kan annat agerande godkännas. EU-kommissionens riktlinjer för bredbandsutbyggnad och det generella gruppundantaget för statligt stöd innehåller riktlinjer för beviljande av statligt stöd för bredbandsutbyggnad. I riktlinjerna anges att beviljande av statligt stöd ska föregås av ett transparent och likabehandlande anbuds förfarande. EU-kommissionen anger att de grundläggande principerna för offentlig upphandling ska följas, d.v.s. de principer som kommer till uttryck i 1 kap 9 § lagen (2007:1091) om offentlig upphandling. Detta innebär att kommunen ska behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingen på ett öppet sätt. Ovanstående innebär att konkurrensutsättningarna kommer att följa de grundläggande principerna för offentlig upphandling, dessa riktlinjer för bredbandsstöd och EU-kommissionens beslut av den 2011-08-22 om godkännande av stöd för bredbandsutbyggnad samt EU:s generella gruppundantag för statligt stöd.

De formella utvärderingskriterier som ska användas av kommunen i upphandlingen är:

- minsta stödbehov (per meter färdigt fibernät),
- teknikneutralitet gentemot accessteknologier,
- grossistprissättning,
- kvalitet i offererade fiberavlämningspunkter

Ovan angivna kriterier ska alltid utvärderas. Kriteriet minsta stödbehov per offererad avlämningspunkt vid byggnad ska vara det högst rankade av valda kriterier. I övrigt är kommunen fri att närmare utforma utvärderingsmodellen inom ramen för de grundläggande upphandlingsrättsliga principerna. Om ett kommunägt bolag lämnar anbud i upphandlingen, ska bolaget behandlas på samma sätt som övriga anbudsgivare. Ett annat krav i upphandlingen som också framgår av upphandlingsmallen är att en inmättningsfil av det byggda nätets sträckning skall erhållas från anbudsgivaren i samband med slutbesiktningen. Denna sträckning bör registreras hos kommunen och kommer att registreras i Region Skånes GIS-system. Besiktningsmannen ska komma från ett av leverantören oberoende företag. Kostnaden för besiktningsman är stödberättigad.

6.7 Förläggningssmetodik

Bredbandsnätet anläggs primärt enligt överenskommelse mellan kommun och utförare via tillhandahållandeupphandlingen. Emellertid bör nätet generellt leva upp till riktlinjerna för robust fiber (www.robustfiber.se) eller motsvarande.

6.8 Mallar

Kommunen *kan* använda de mallar till förfrågningsunderlag samt avtal med bredbandsoperatör som Region Skåne tillhandahåller, alternativt likvärdiga underlag och avtal. Genom att använda avtalsmallen kommer kommunen att säkerställa att korrekta villkor används gentemot Bredbandsoperatören. I mallarna har Region Skåne också redovisat när kommunen kan göra avvikelser.

6.9 Dokumentation och registrering av fiberstrukturen

Fibersträckning till ett bristområde bör ha en början i ett fiberstamnät hos en kommersiell aktör som ingår i det svenska fiberstamnätet. Av marknaden etablerade band för utmärkning av fibern ska användas. Nätet ska mätas in digitalt enligt vad som beskrivs under upphandling och vara en del av slutredovisningen. Inregistrering av fiberinfrastrukturen ska ske i Ledningskollen (www.ledningskollen.se) med lämplig kontaktperson angiven. Redundansförbindelser ska dimensioneras så att de har minst lika många lediga fiberpar som de fibernät som de ansluts till i respektive ände. En kontroll av kulturminnes närvaro och andra miljöaspekter för området och tänkbara sträckningar dit ska göras genom samråd med Länsstyrelsen i Skåne län och kommunens miljöenhet innan upphandlingen sker.

6.10 Stödberättigade kostnader

I det stödberättigade underlaget får ingå projekteringskostnader, grävning/schaktning, markavtalskostnader, tillståndskostnader, återställnings-kostnader, kanalisationsmaterial (minst 3 rör som gärna får vara av multiduct-typ), nodskåp, brunnar, fiberkablar, dragning, svetsning, termineringsutrustning, dB mätningar, inmätning av sträckning, ledningsrättskostnader, oberoende besiktning, dokumentation samt leverantörens projektledning. Ideella eller egna resurser skall inte inräknas.

6.11 Krav på slutredovisning

När utbyggnaden är klar och slutredovisning skickas in ska så mycket som möjligt av underliggande fakturor och andra verifikat läggas med. Detta för att det ska vara möjligt att bedöma att endast stödberättigade kostnader har tagits med i projektet.

Slutredovisning av projektet ska vara gjord och inkommer till Region Skåne senaste tre (3) år efter beviljad stödansökan.

7 Ansökningsprocess och transparens

Ansökningsblankett finns på [Bredbandsstöd - Utveckling Skåne \(skane.se\)](http://Bredbandsstöd - Utveckling Skåne (skane.se)). Ansökan kommer ligga ute på regionens hemsida under minst två veckor innan beslut. Skulle någon aktör under denna tidsperiod hävda att detta område byggs ut på kommersiell grund med likvärdig trådbunden teknik ska denne redovisa en affärsplan och tidplan på högst tre år för projektet. Om inte detta kan påvisas fortsätter ansöknings-processen enligt nedan. Uppgifter om samtliga beviljade stöd kommer att finnas tillgängliga på Region Skånes hemsida under avtalstiden sju år och därefter ytterligare tre år i arkiv. De projekt som erhållit stöd om mer än 5 000 000 SEK kommer att finnas under en särskild rubrik.